

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

5 Qua ratione Ecclesiastici arctius obligentur, quam saeculares ad
eleemosynam

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

rum, affirmat Bonacina disp. 3. quest. 4. de charitate, punct. 6. §. n. 26. v. sic. sed mihi probabilis. Movenitur, quia non peccat contra iustitiam, cum non teneatur esse iustitia ad mutuandum sine pacto. Dicendum tamen est nullo modo te posse ad lucrum cessans obligare mutuatarium, quia in tantum obligare potes, in quantum licite lucrum poteris acquirere. At stante necessitate mutuandi non poteris lucrum acquirere, quia tenebaris mutuare, ergo, sic Valq. de elemosyn. cap. 1. dub. 6. num. 17. sine.

10. Tertio inquiritur, an omittens dare elemosynam, cum teneatur ex charitate, obligatus sit restituere damna inde confurgentia;

Respondendo probabilis esse non teneri; quia obligatio restituendi solum oritur ex laesione iustitiae. sic Couar. 2. var. cap. 14. num. 5. Nauarr. cap. 24. num. 7. Suarez disputatio 7. de charit. sect. 6. num. 2.

PUNCTUM V.

Qua ratione Ecclesiastici artibus obligentur, quam saeculares ad elemosynam.

- 1. In omnibus casibus, in quibus laici obligantur, obligantur et clerici, Et in quo difficultas consistat.
- 2. Bona clericorum sunt in triplici differentia. Et qua haec sunt.
- 3. Ex bonis patrimonialibus, aut quasi non alio titulo obligantur clerici elemosynam facere quam laici.
- 4. Clericus ex patrimonialibus bonis in sui sustentationem infumens potest ex redditibus beneficii tantundem in usus, quos voluerit expendere.
- 5. Idem est si parce vivendo minus infumens in sui sustentationem, quam infumere possit.
- 6. Beneficiarius tenetur ex redditibus beneficii, quae sibi supersunt, in elemosynam, vel pia opera expendere sub obligatione peccati mortalis.
- 7. Quae sit gravis, quantitas, quam expendens beneficiarius in usus profanos peccatum mortale committit.
- 8. Qua reputentur debita cuiusque beneficiario pro congrua eius sustentatione.
- 9. Pro qualitate beneficii maior, vel minor quantitas assignanda est beneficiario pro congrua eius sustentatione.
- 10. Quo clericus est nobilior, et doctior, eo plus assignandum est pro congrua eius sustentatione, amens si aliqui contrarium sentiant.
- 11. Non sunt facile beneficiarii donantes consanguineis condemnandi.

Non est dubium in omnibus casibus, in quibus laici obligantur elemosynam facere, Ecclesiasticos artibus obligatos esse, quia ratione status debent esse patres pauperum, & alii exemplum, ut bene dixit Suarez disp. 7. de charit. sect. 6. n. 5. contra iura enim solum est, an in aliis casibus obligentur: cum enim ex satis probabili sententia saeculares obligati non sint in gravi necessitate contentur succurrere ex his, quae sibi necessaria sunt tam ad praesentem statum cum decencia conservandum, quam ad alioquem probabiliter obtenturum, & constitur in communi necessitate, ferè nullus est, qui affirmet ex his bonis sibi ad statum praesentem, vel futurum necessarios obligatos esse. Est difficultas an idem dicendum sit in personis Ecclesiasticis? Pro cuius decisione:

1. Praemitto triplicia bona habere posse clericum. Primum, bona patrimonialia, quae successione obtinentur: ad quae reducuntur, quae donatione, labore, & industria sunt acquisita. Secundò, bona intuitu Ecclesiastici ministerij acquisita, v. g. stipendia pro celebratione Missarum, pro verbi Dei praedicatione, pro administratione sacramentorum, etiam si haec omnia ex obligatione fiant. Item quae dantur pro vicaria temporaria; & haec vocantur quasi patrimonialia. Tertio, sunt bona merè Ecclesiastica, scilicet ex beneficio percepta, quae sunt annui fructus ex decimis, capellanis, aliisque piis legatis beneficio annexis. sic Cordub. lib. 1. qu. 18. in princ. Nauarr. tract. de redditib. qu. 1. n. 4. Coninch. disp. 27. de charit. dub. 11. n. 173. Valq. opus de redditib. c. 1. §. 2. dub. 1. n. 16. Lessius lib. 2. cap. 4. dub. 6. in princ. num. 35. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 142. in princ.

2. Secundò praemitto ex bonis primi, & secundi generis, scilicet patrimonialibus, non alia via obligantur clerici elemosynam facere, ac obligantur laici, quia eodem modo illa possident, ac si laici essent, illorumque plenum habent dominium, & liberam dispositionem, cum sint industriae fructus; dantur enim illa bona à fidelibus in stipendium, & mercedem operis impensi sine ulla onere, & obligatione: sic ex omnium sententia testatur Valquez, Coninch, & Lessius supra. Ex quo inferri potest clericum ex his bonis consanguineos dirare, & ad alioquem statum promovere, sicut quilibet alius saecularis; quia solum ex redditibus beneficii, quae bona sunt merè Ecclesiastica, hoc illi est prohibitum à Trident. sess. 25. c. 1. de reformat. sic Doctores statim referendi.

4. Secundò infero, si clericus haec bona patrimonialia, vel quasi patrimonialia in suam sustentationem inlumat poterit compensare ex redditibus beneficii, & ex illis tantundem in usus, quos voluerit infumere: quia integra sustentatio beneficiario debetur ex fructibus beneficii. Ergo si aliunde eam accipit, poterit compensare. Et idem est, si in opera pia fructus patrimoniales consumat, poterit tantundem ex fructibus beneficii accipere, quae in opera pia debebant impendi. Excipe, nisi expressam voluntatem habuisset non faciendi recompensationem; nam in casu dubio praesumendum est habuisse; nemo enim praesumendus est se velle iure suo privare, sic ex Nauarr. & aliis affirmat Molin. tract. 2. de iustit. disp. 145. in princ. Lessius lib. 2. cap. 4. dubitatio 6. num. 38.

5. Tertio infero, si beneficiarius parce vivendo minus infumat, quam infumere possit in suam congruam sustentationem; poterit de sic reservata disponere, ac de bonis patrimonialibus, seu quasi, quia sic reservata computari debent, ut fructus industriae, & laboris, sic Couarruu. in c. cum in officio, de testament. n. 2. Nauarr. cap. 25. n. 127. & in apolo. de redditibus quest. 1. monito 30. & seq. & monito 78. optimè Molin. lib. 2. de primogen. cap. 10. n. 10. & noiter Molin. Iesuita tract. 2. de iustit. disp. 145. vers. hinc vult. & latius disp. 146. in princ. Lessius lib. 2. c. 4. dub. 6. n. 39. Coninch. disp. 27. dub. 11. num. 197. Valquez de elemosyna, cap. 4. num. 18. his praemissis.

6. Dicendum est beneficiarios teneri sub mortali elemosynam facere, vel in alia pia opera expendere omnia bona, quae ex fructibus beneficii suae congruae sustentationi supersunt, est ferè omnium sententia, ut testatur Valq. de elemosyn. cap. 4. n. 8. Valent. 2. 2. disp. 3. quest. 4. & disp. 10. q. 3. p. 7. vers. sec. certum est. Coninch. disp. 27. dub. 11. n. 192. Mol. de iustit. tract. 2. disp. 144. vers. prior vero eiusdem sententia. Lessius de iustit. lib. 2. c. 4. dub. 6. n. 47. & alij innumeri.

Fundamentum praecipuum sumitur ex Trident. sess. 25. cap. 1. de reformat. ubi sancta Synodus omnino Episcopis interdicit; ne ex redditibus Ecclesiae consanguineos, familiaritque tuos augere studeant, cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quae Dei sunt, consanguineis donent; sed si pauperes sint, eis, ut pauperibus distribuant, & paulo inferius subiungit. Quae verò de Episcopis dicta sunt, eadem non solum in quibuscunque Ecclesiastica beneficia, tam saecularia, quam regularia obtinentibus, pro gradu suae conditionis observari, sed etiam ad sanctae Ecclesiae Romanae Cardinales pertinere decernit. Ex quibus verbis, quae strictissimum praecipuum continent, constat manifestè non licere beneficiariis ex redditibus Ecclesiae, hoc est, ex fructibus beneficii aliquid in profanos usus expendere, cum donatio facta consanguineis, quae profana, prodiuque non est, prohibeatur. Secundò probò ex ipsomet statu. Sunt enim beneficiarii praecipue curam animarum habentes, patres pauperum, iuxta Trident. sess. 28. cap. 1. Ratione cuius debent pietate, & misericordia praelucere, & aliis esse in exemplum. Ergo seculo praecipuo positivo, ex ipsomet statu est illis obligatio dandi elemosynam, amplius quam laici. Tertio, quia bona beneficii non censentur data à fidelibus, nisi in sustentationem ministeriorum, & ad pauperum miseriam subleuandam, bonaque opera faciendam. Ergo qui in alios usus infumere, aduersus hanc intentionem peccaret: sicut peccat collega, qui in aliquo collegio, & vniuersitate aliter eo sine, ut studeat, & postea republicae proficit, si otio vacet, & tempus terat, quia defraudat graviter intentionem fundatoris collegij, qui sustentationem illi suppeditat, ut studeat, non ut otiosus sit, & fortè luxuriosus. Quapropter non est audiendus Lessius existimans iure tantum positivo sub gravi culpa obligatum esse beneficiarium, omnia quae sibi supersunt congruae sustentationi, in pauperes, pioque usus infumere, non autem iure naturali. Quia licet hoc sit aliquid inordinatio, non tamen (inquit) videtur mortifera. Dicendum ergo est esse mortiferam, si in graui quantitate fiat, cum reliqui Doctores id assererent: ita ut Valquez de elemosyna, c. 4. num. 13. dicat se nullum legisse, qui assereret iure tantum humano ad id teneri. Ex quo, si grauius peccare, tum ob scandalum, tum aduersus praecipuum Trident. cum aduersus ius naturale, qui haec superflua sui status in quantitate graui, donaret venatoribus, histrionibus, aucupibus, parasitis, & similibus, quia neque est opus piis, neque statum Ecclesiasticum decet. sic expresse Valquez de elemosyna, cap. 4. num. 17. Secundò sit Ecclesiasticos obligatos esse amplius quam laicos necessitatibus pauperum subuenire. Nam obligantur pauperum necessitates inquirere, ne forte ratione illarum à recto iustitiae tramite deflectant. sic Valentia 2. 2. disp. 10. quest. 3. punct. 7. vers. sec. certum est. Valquez de elemosyna, c. 4. num. 14. Secundò obligantur omnia, quae suo statui praesentis supersunt, in elemosynas, aliave pia opera infumere, cum tamen laici non obligentur superflua status praesentis, si necessaria sunt, futuro praesente infumere, quia ex beneficii fructibus non licet beneficiario aliorum statum quaerere, sed praesentem decenter sustentare, cum tamen id laicis liceat. sic Valquez supra. Ad praesentem autem statum pertinere non solum prouidere suis, suorumque necessitatibus praesentibus, sed etiam verosimiliter futuris.

7. Dixi, peccate mortaliter beneficiarium, ex fructibus beneficii congruae sustentationi superfluis, expendentem in profanos usus.

DE REFORMAT. C. 1. DE REFORMAT. C. 1. DE REFORMAT. C. 1.

vltus in graui quantitate: quæ autem hæc fit: arbitrio prudentis est mensurandum: illa enim in præfenti videretur necessaria, quæ tertiam vel quartam partem horum annuorum reddituum expendere...

Sed inquires, quæ reputentur cuiusque beneficiati congruæ sustentationi debita, vt inde constet quæ teneatur in pia opera expendere?

Respondeo non posse certa regula definiti: non solum quia pro varietate temporum, loci, & personarum plus, minusve vni, quam alteri requiritur: sed quia intra latitudinem congruæ sustentationis dari potest infimum, medium, & summum, sicut in pretiis rerum venalium cernitur.

Aduerto tamen pro qualitate beneficij congruam sustentationem beneficiatio esse assignandam; ac proinde maiorem familiam, splendidiorem mensam, & suppellectilem debet Episcopo, quam Decano, & huic quam canonico eiusdem Ecclesiæ, & sic de aliis.

Er quidem de donatione remuneratoria meritis proportionata est res indubitata; cum hæc sit ex gratitudine debita, & aliquando sub culpa veniali Donatio autem liberalis si moderata sit, expedit beneficiarij statui, & conditioni, tum ad animos conciliandos, tum ad benevolentiam ostendendam, effectusque nimis durum obligare beneficiarios, ne ex redditibus beneficij aliquid possint hac ratione infumere: & consentit Valent.

Quapropter regula generalis congruæ sustentationis ea est quæ non excedit sumptus solitos fieri à viris timoratis eiusdem status, & conditionis. Hi semper præ oculis habendi sunt, & spectandi quam familiam habeant, quem victum, quem vestitum, ac suppellectilem, quot item conuiuia, aut donationes faciant, & munuscula mittant, quæ ab omnibus approbantur, & ite te conformare poteris.

Qui antecedenti versiculo hanc doctrinam limitat, vt intelligatur casu quo beneficiarius non habeat alia bona, quibus possit hæc alimenta filiis spuris præbere, quia si alia habet, ad illa filius habet ius, ac proinde pauper dici non potest.

10 Solum est dubium an quo clericus est nobilior, & doctior, eo plus illi pro congrua sustentatione sit assignandum? Negat Lorca 2. 2. sect. 3. disp. 40. n. 39. quia beneficij fructus dantur pro competenti beneficiati sustentatione, quatenus beneficiarius est.

Contraria nihilominus sententia tenenda est, quia sic est in præxi recepta, sicutque colligitur ex cap. de misera, de præbend. vb

Innocent. III. cum Concilio Lateranen. statuit in pluralitate beneficiorum posse cum valde nobilit, seu notabiliter doctis dispensari: inuultis autem esse dispensatio, si plura alij in suam congruam sustentationem infumere non possent: consentit Trident. sess. 24. cap. 17. & extrinsecus, execrabilis, de præbendis, inter communes, vbi ab iritatione dispensationum, quas ibi commemorat, excipit Cardinales S. Rom. Ecclesiæ, ob vtilitatem quam Ecclesiæ afferunt, & filios Regum propter sublimitatem eorum, ac generis claritatem.

Attendendum tamen est, ne fabrica Ecclesiæ, & ornatus obinde periclitetur: hæc enim præferenda sunt, Non enim decet ob splendidiorem ministri sustentationem, Ecclesiam ruere, & immundam esse permittere, & ita tradit Egid. de Coniug. tract. 2. disp. 145. post medium vers. dubium est hoc loco, adducitque Nauarr. in apolo. de redditib. q. 1. monit. 2. n. 7. Argumentum in contrarium non obstat.

11 Ex his constat non esse facile condemnandos beneficiarios, qui suos consanguineos ditant, & statum augent, maiora tuncque instituant; quia credendum est eos facere non ex redditibus beneficij, sed ex aliis bonis patrimonialibus, seu quasi patrimonialibus: ipsi tamen tenentur scandalum vitare, quoad possunt, & omnia, quæ sibi ex fructibus beneficij superflua, fideliter in pauperes, operæque pia expendere.

PUNCTVM VI.

An beneficiarius peccet contra iustitiam, & ad restitutionem teneatur, si quæ ex fructibus beneficij suæ congruæ sustentationi superflua sunt in profanos vsus infumat.

- 1 Ex quo pendat decisio huius difficultatis.
2 Tempore nascentis Ecclesiæ, & pluribus annis sequentibus aliter ac nunc redditur beneficiorum erant diuisi. Neque dominium illorum beneficiarij habebant.
3 Facta diuisione pars cuiuslibet assignata pro congrua eius sustentatione beneficiarij est propria, & illius habet dominium, quid quid contra sentiat Nauarr.
4 Proponitur sententia affirmans te esse obligatum ex iustitia expendere in pauperes quæ superflua sunt.
5 Probabilis est oppositum.
6 Satis fit rationibus num. 4. adductis.

Pendet magna ex parte huius puncti decisio ex illa questione, an beneficiarius dominium integrum habeat suorum reddituum. Nam si illud habet, difficile est ex iustitia obligate illum in vsus pios superflua expendere; si verò dominio caret, & penes pauperes existit, ipsæque pauperum dispensatio est, nulla dubitare potest peccare contra iustitiam denegando pauperibus ius debitum.

2 Pro cuius decisione supponendum est cum omnibus Doctoribus tempore nascentis Ecclesiæ, & vsque ad tempus Simplicij, qui anno 471. Ecclesiam gubernauit, clericos in communium viuere, nullamque reddituum beneficiorum habuisse dominium, sed Episcopos omnia administrabat, & ex illis sibi, clericis, & fabricæ, quæ iudicabat necessaria, concedebat, reliqua in pauperes expendebat constare ex tota causa 12. quæst. 1. Sed quia in hac partitione non ita fideliter Episcopi procedebat, multaque querimonie essent obortæ pro parte clericorum, fabricæ, & pauperum; ideo Simplicij Pontifex in c. de redditibus, 12. q. 2. in quatuor partes fructus diuisit. Primam assignauit Pontifici. Secundam clericis pro meriti qualitate distribuendam. Tertiam fabricæ, Quartam pauperibus. Idemque consi. inuic. Gelasius I. in cap. vobis enim, & 4. seq. 12. quæst. 2. & Gregor. Magnus in cap. cognouimus, eadem causa, & quæst. Postea verò successu temporis